

Socialnämndens lokal- försörjningsprognos 2025-2030

Med utblick mot 2034

EKERÖ
KOMMUN

Socialnämnden

Magnus Idevik

Utvecklingsledare

magnus.idevik@ekero.se

Socialnämndens lokalförsörjningsprognos 2025–2030 med utblick mot 2034

Inledning

Socialnämnden är beroende av lokaler för att kunna genomföra sitt uppdrag så som det är angett i lagstiftning, föreskrifter och kommunens mål. I dagsläget förfogar socialnämnden över ett flertal olika typer av lokaler, både som hyresgäst hos kommunstyrelsen och Ekerö Bostäder samt hos privata fastighetsägare. Beskaffenheten avser speciellt inrättade typer av boenden för specifika målgrupper och vanliga bostäder i det ordinarie bostadsutbudet. I takt med att Ekerö kommuns befolkning växer samt socialförvaltningens arbetssätt och metoder utvecklas behövs även planering gällande framtida behov av lokaler. I detta PM görs en övergripande beskrivning över socialnämndens ansvar och prognoser över nämndens behov kommande år utifrån idag kända förutsättningar. Syftet är att ge ett långsiktigt perspektiv på dels olika typer av biståndsbedömda boenden samt behov av andra typer av lokalresurser.

Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden har i uppdrag att inrätta boenden för vilka beslut från myndigheten krävs för att kunna få tillgång till bostäderna och de tillhörande tjänsterna. Dessa typer av boenden är reglerade i lagstiftning och består företrädesvis av en kombination av bostäder och personalbundna tjänster. Exempel på detta är särskilda boenden för äldre, bostäder med särskild service enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hem för vård eller boende (HVB) för ensamkommande barn. Socialnämnden har vidare behov av att ordna bostäder till särskilda målgrupper i vissa fall. Då handlar det om bostäder inom det ordinarie bostadsbeståndet som nämnden hyr i första hand för att sedan hyra ut till enskilda. Vidare har socialnämnden kommunfullmäktiges uppdrag att verkställa mottagandet av anvisade nyanlända vuxna och familjer. För detta ändamål behövs bostäder

Slutligen har socialnämnden ansvaret för ensamkommande barn och unga i Ekerö kommun. Denna målgrupp placeras i första hand i HVB eller stödboenden, men kan vara i behov av olika stöd- eller träningsboenden efter ålder och uppehållstillstånd. Finns inte tillgång till platser i egna boenden, HVB, bostäder m m i Ekerö kommun är nämnden skyldig att för alla

målgrupper upphandla och köpa platser externt utanför Ekerö. Fördelen med detta är att kommunen inte behöver finansiera egna volymstyrda verksamheter. Nackdelen är att det medför högre genomsnittliga dygnskostnader att köpa platser externt och att det försvårar ett långsiktigt stöd.

Socialnämndens medverkan i planeringen

Enligt Ekerö kommuns lokalförsörjningsprocess överlämnar socialnämnden underlag för behovsutvecklingen till stadsbyggnadsförvaltningens fastighetsenhet för vidare planering. I ett senare skede i processen har socialnämnden att tydliggöra krav kring utformningen av de lokaler som ska tillskapas för att möta nämndens behov. Däremellan avgörs om behovet ska tillgodoses genom exploateringsprojekt, detaljplanering av kommunal mark, ombyggnation eller genom tillbyggnationer av befintliga fastigheter.

Befolkningsprognos

En avgörande förutsättning för att kunna planera för att möta framtida lokalbehov är en befolkningsprognos. Under 2024 har Ekerö inte fått någon ny prognos levererad, däremot så känner vi till ett antal fler aspekter.

Enligt befolkningsprognos för åren 2024–2034

1

kommer Ekerös befolkning att växa från ca 29 400 invånare vid ingången av 2024 till ca 36 000 invånare 2034. Två aspekter som påverkar befolkningstillväxten är flyttningsöverskott och fruktsamhetstal (FRT). En stor del av flyttningsöverskottet härrör från byggplanerna och FRT är mycket lågt, vilket kan hämma befolkningsutvecklingen i främst de yngre grupperna.

- Barn och unga 0–18 år beräknas bli ca 1 450 fler fram till 2034.
- Åldersgruppen 19–64 år beräknas öka med ca 4 200 personer under perioden.
- Åldersgruppen 65+ väntas öka med ca 1 550 personer fram till 2034.

Tabell 1: Befolkningsprognos Ekerö kommun 2023–2030 baserat på åldersgrupper.

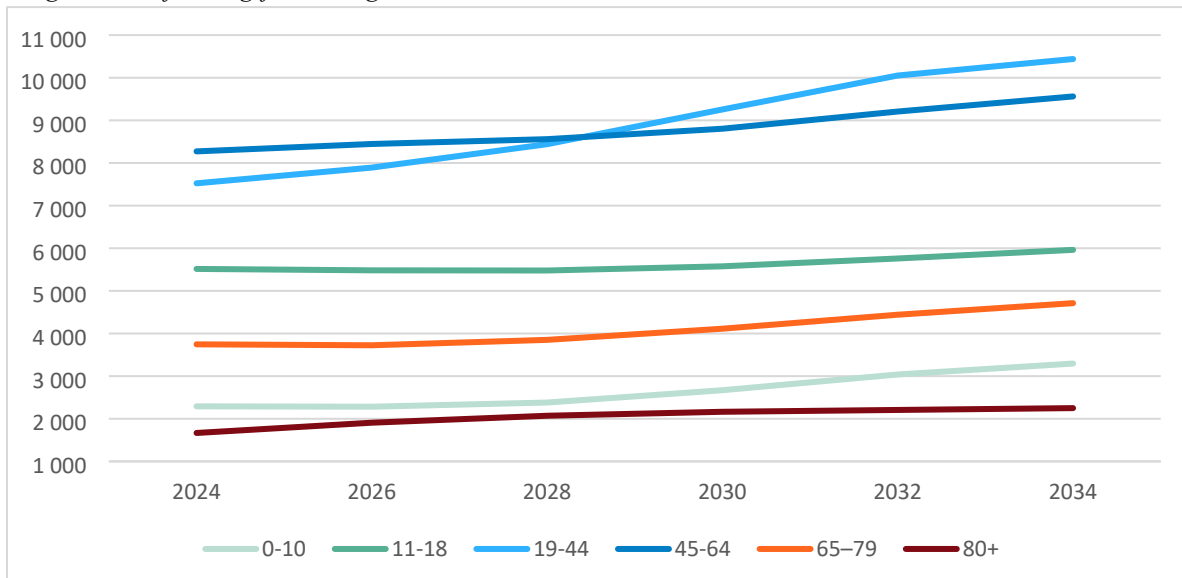
Ålder/År	2024	2026	2028	2030	2032	2034	Förändring2023-30
0–18	7807	7 765	7 859	8 246	8 799	9 257	+1 450 (19%)
19–64	15 795	16 338	17 000	18 060	19 529	20 000	+4 205 (27%)
65–79	3 746	3 724	3 851	4 113	4 441	4 712	+966 (26%)
80+	1667	1 908	2 071	2 164	2 207	2 250	+583 (35%)

¹ WSP Sverige AB (2023) *Befolkningsprognos Ekerö kommun 2023–2034*

Totalt	29 015	29 735	30 781	32 583	34 706	36 213	+7 198 (25%)
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------------

För socialnämndens del är utvecklingen av antalet barn och unga samt antalet äldre av särskilt intresse. Socialförvaltningen arbetar dock med kommunens samtliga invånare som målgrupp. Befolkningsutveckling innebär att fler människor kommer att behöva stöd av socialtjänsten, om andelen av befolkningen som är aktuella hos socialtjänsten bibehålls i samma nivå. I diagrammet nedan syns hur befolkningsutvecklingen beräknas se ut för olika åldersgrupper fram till 2030.

Diagram 1: Befolkningsförändring i Ekerö kommun 2024–2034.

Särskilt boende för äldre (SÄBO) – platsprognos

Äldre medborgare i Ekerö kommun som får stöd och insatser från socialtjänsten stöds i huvudsak genom hemtjänst eller särskilt boende. Personer med mindre omfattande behov av omsorg erbjuds i första hand hemtjänst. För de som har omfattande behov kan särskilt boende erbjudas. I dagsläget uppgår antalet mottagare av äldreomsorg till ca 650⁴ personer varav ca 225 har beslut om särskilt boende. Av dessa bor i dagsläget 20 personer på boenden utanför kommunen, de flesta på olika typer av specialinriktade profilboenden som inte kan erbjudas inom kommunen.

Särskilt boende för äldre (SÄBO)

Boenden med lägenheter samt gemensamhetsutrymmen och personalutrymmen för personer med omfattande behov av vård, omsorg, service och tillsyn. Personen hyr bostaden motsvarande som en hyresrätt.

Exempel: Ekgården, Kullen, Söderströmsgården

²Exklusive brukare med enbart larm eller matleverans

I Ekerö kommun finns för närvarande tre (3) stycken särskilda boenden för äldre med en sammanlagd kapacitet om ca 200 platser, varav 7 platser för korttidsvård. Därtill nyttjas ytterligare 10 platser i paviljonger i anslutning till Söderströmshuset i Stenhamra. Paviljongen har för närvarande en avdelning motsvarande 10 platser som inte är ianspråktagen.

Befolkningsprognos 65+

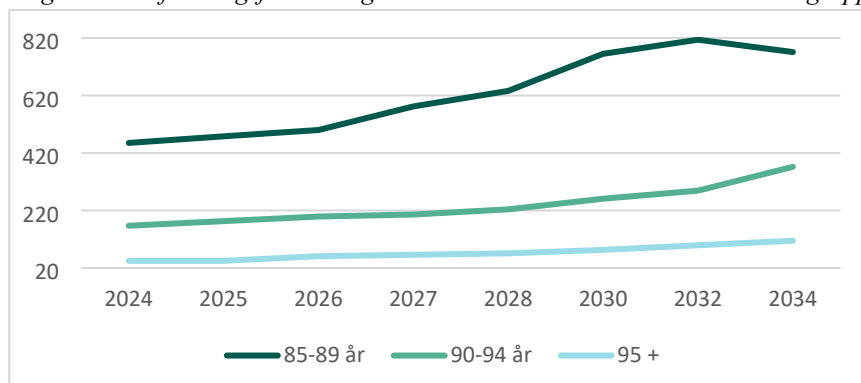
Åldrandet förändras, vi lever längre och är friskare. Dessa positiva folkhälsotrender tillför likväl ett ytterligare lager av komplexitet vid upprättande av behovsprognoser. Detta då målgruppen växer, men samma målgrupp även förväntas vara friskare. Vidare ökar prognosens osäkerhet ju längre perspektivet utökas. Oberoende av nämnda faktorer är det en skyldighet och absolut nödvändighet att planera för att kunna möta framtidens behov.

Tabell 2: Befolkningsförändring äldre i Ekerö kommun 2024–2034 5 årsgrupper.

Åldersgrupp	2024	2025	2026	2027	2028	2030	2032	2034	Förändring 2024-2034
95 +	45	45	61	66	71	83	99	115	70 (+56%)
90-94 år	167	183	199	206	224	261	289	372	205 (+26%)
85-89 år	455	478	500	582	636	765	814	771	316 (+69%)
80-84 år	984	1 064	1 141	1 128	1 121	1 041	955	950	-34 (-3%)
75-79 år	1 240	1 209	1 136	1 082	1 050	1 053	1 133	1 276	36 (+3%)
70-74 år	1 112	1 088	1 112	1 157	1 244	1 349	1 486	1 552	440 (+40%)
65-69 år	1 394	1 422	1 476	1 559	1 557	1 711	1 822	1 884	490 (+35%)

Av särskilt intresse är ökningen av kommuninvånarna som är 85 år och äldre (de tre översta grupperna i tabell 2). Personer som är 85 år och äldre står för ungefär hälften (52,1%) av särskilt boendeplatserna trots att gruppen endast utgör 12,6% av invånare över 65 år. Nyttjandet stiger också med ålder vilket kommer att utvecklas i nästa del där nyckeltalen redogörs för.

Diagram 2: Befolkningsförändring äldre i Ekerö kommun 2024–2034 5 årsgrupper.

Nyckeltal SÄBO

Vid prognostisering för behov av särskilt boende för äldre (SÄBO) är andelsmättet beviljade platser per åldersgrupp ett nyckeltal av intresse. Ekerös andel är framräknad genom antal boende på SÄBO och antal personer enligt befolkningsprognos.

Tabell 3. Aktuell fördelning Ekerö (2024-09)
Andel boende SÄBO per kön och 5-års grupp

Ålder	Kvinnor	Män	Samtliga
95 år och äldre	57,6%	33,3%	51,1%
90-94 år	28,1%	17,4%	24,0%
85-89 år	11,8%	6,8%	9,7%
80-84 år	6,3%	4,4%	5,4%
75-79 år	2,7%	2,1%	2,4%
70-74 år	1,8%	0,7%	1,3%
65-69 år	0,1%	0,6%	0,4%

Tabell 4. Rikets fördelning³ (2023)
Andel boende SÄBO per kön och 5-års grupp

Ålder	Kvinnor	Män
95 år och äldre	41,7%	30,7%
90-94 år	24,7%	16,6%
85-89 år	12,9%	8,5%
80-84 år	5,87%	4,2%
75-79 år	2,5%	2,2%
65-74 år	0,7%	0,9%

Sammantaget kan konstateras att Ekerö har en något högre andel äldre personer som bor på SÄBO i jämförelse med riksgenomsnittet. Oaktat orsaker kommer prognos utgå från nuvarande lokala nyckeltal, men dessa nyckeltal bör i framtiden revideras löpande då en förskjutning mot riksgenomsnittet kan anses förväntad utifrån att den äldre befolkningen också är friskare än tidigare.

Kapacitet

I dagsläget är kapaciteten vad gäller SÄBO-platser tillräcklig. En del av behovet möts genom externa placeringar och tillfälliga paviljonger (vilka omfattas av temporära bygglov). Ett nytt boende med 70 platser är under produktion vid Träkvista torg och beräknas vara klart i samband med utgången av 2025.

För den långsiktiga planeringen behövs ytterligare ett vård- och omsorgsboende de närmaste åren.

Platsprognos

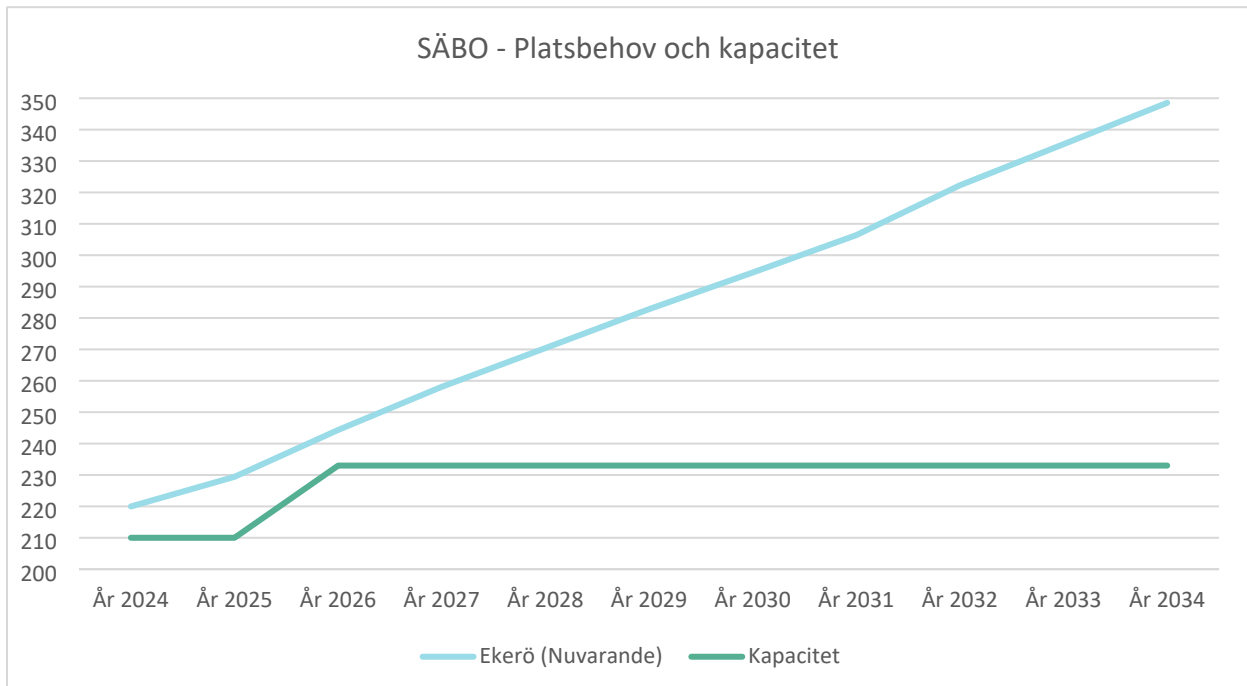
Prognosen utgår ifrån antaganden om befolkningsutveckling och hur stor andel inom olika åldersgrupper som hade plats på särskilt boende 2024 och är beräknad utifrån nyckeltal och

³ Socialstyrelsen (2023) Statistik om socialtjänstinsatser till äldre

befolkningsprognos. Antagandena ska inte tas som exakta utan visar en förväntad utveckling.

I diagrammet nedan visar den ljusblå linjen prognostiserat behov av SÄBO-platser i förhållande till den beräknade kapacitet som aktuella byggplaner förväntas generera (grön linje).

Diagram 3. Prognosticerat behov av platser på SÄBO i förhållande till beräknad kapacitet

Tabell 5. Prognostiserat behov av SÄBO platser

År	2024	2025	2026	2027	2028	2030	2032	2034	Förändring 2024-34
Platsbehov	220	229	244	258	270	294	322	349	+ 129 (+58%)

I dagsläget råder en någorlunda balans mellan kapacitet och behov. Det faktum att ungefär 20 personer (ca 9%) i dagsläget väljer att bo utanför kommunen, på en extern placering, ger en viss positiv marginal i prognosen. Aktuell kapacitetslinje utgår från att Träkvista invigs 2026 och att Ekgården avvecklas samma år samt att paviljongerna i anslutning till Söderströmsgården kvarblir. Behovstillväxten från 2026 och framåt indikerar att det från 2027 och framåt föreligger en växande kapacitetsbrist.

Gruppboendestäder och serviceboendestäder enligt LSS § 9.9 – platsprognos

Insatser enligt LSS utgör en betydande del av socialnämndens budget, men berör relativt få individer. Enligt Socialstyrelsens statistik⁴ hade 188 personer i Ekerö kommun insatser enligt LSS under 2023.

LSS-insatser har en avgränsad målgrupp, definierad enligt LSS tre personkretsar. För målgruppen är det främst två typer av boenden som socialnämnden är ansvarig för:

Gruppboendestäder LSS § 9.9

Samlokaliserade enheter av 4–6 fullvärdiga bostäder med tillgång till allmänna gemensamhetsutrymmen och personalutrymmen för personer med omfattande behov dygnet runt. Bostäderna ligger i direkt anslutning till gemensamhetsutrymmet. Personen hyr bostaden motsvarande som en hyresrätt.

Exempel: Skärviks gruppboende, Solbackens gruppboende, Svalans gruppboende

Serviceboendestäder LSS § 9.9

5–15 fullvärdiga bostäder med tillgång till allmänna gemensamhetsutrymmen och personalutrymmen för personer med varierande behov dygnet runt. Bostäderna kan vara utspridda i ett grannskap, vanligt att det lokaliseras insprängt i flerbostadshus som ett trapphusboende. Personen hyr bostaden motsvarande som en hyresrätt.

Exempel: Roshagens serviceboende, Ångbåtens serviceboende, Ekerö Serviceboende

För närvarande finns 66 LSS-bostäder lokaliserade i Ekerö kommun, varav 6 st är gruppboenden med sammanlagt 26 lägenheter och 6 serviceboenden med sammanlagt 40 lägenheter. Ungefär en tredjedel av de personer från kommunen som har en LSS-insats i form av bostad med särskild service får sin boendeinsats verkställd på boenden utanför kommunen. I flera fall beror detta på anpassningar till individuella behov som är svåra att tillgodose inom kommunen men är också ett utfall av att nettokapacitet saknas inom kommunen.

⁴ Socialstyrelsen (2021) "Statistik om insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade 2021".

Prognos bostad med särskild service

När det gäller prognostisering av behovet av LSS-bostäder är befolkningsprognosen inte ändamålsenlig att utgå från, då det inte finns ett verktyg för uppskattning av LSS-personkretsar och antaganden om framtida behov av stöd. Den tillgängliga prognosen baseras istället på kunskap om enskilda som är beviljade andra insatser enligt LSS och samarbete med anpassade skolan (tidigare särskolan).

Denna modell medför också betydande osäkerheter. Därtill kan nyinflyttade med behov av LSS-insatser tillkomma. Prognoserna är av sin natur alltså osäkra. I dagsläget bor flera individer med stora omvårdnadsbehov i servicebostad och bedömningen har gjorts att det inom kort behövs två nya gruppboendestäder. Vidare beskriver verksamheten att bristande nettokapaciteten gör att även servicebostäder är efterfrågade.

Bedömningen är att det fram till år 2028 kommer att finnas behov av två nya gruppboendestäder i kommunen för att möjliggöra verkställighet av insatserna inom kommunen. För detta ändamål fastställde socialnämnden i september 2023 ett ramprogram för bostad med särskild service, som anger de grundläggande utformningskraven för den här typen av boenden. Möjliga lokaliseringar för dessa boenden är framförallt inom ramen för exploateringsprojektet kring Ekerö centrum och centrala Stenhamra.

Daglig verksamhet och sysselsättning

Ca 120 personer i kommunen har i dagsläget insatsen daglig verksamhet inom ramen för LSS och det bedrivs i flera olika former. De två största verksamheterna är Insperia och Creo som står för en stor del av utförandet av dessa insatser. Insperias verksamhetslokaler blev under 2018 utdömda av brandsäkerhetsskäl och verksamheten är nu belägen i tillfälliga lokaler lokaliserade på Fredrikstrandsvägen 1 (Ekerö-Tappsund 1:1). I Tappsundsområdet är flera verksamheter lokaliserade i nära anslutning till varandra.

Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har fattat beslut om att socialnämnden ska överta ansvaret för kommunens arbetsmarknadsenhet. För att på ett ändamålsenligt sätt kunna genomföra de satsningar på arbete och sysselsättning som detta övertagande innebär behövs lokaler för såväl lågtröskelverksamhet som för olika typer av sysselsättningsinsatser.

Sammantaget föreligger behov av att framtidssäkra och planera för permanenta verksamhetslokaler i kommunen. De enskilda verksamheterna har unika behov men samtliga verksamheter gynnas av central placering på Ekerö.

Andra verksamhetslokaler

En stor kommunal verksamhet är hemtjänsten som sysselsätter ungefär 40 heltidstjänster. Hemtjänsten utför omsorg i enskilda personers hem, men påbörjar arbetsdagen i en personallokal. I dagsläget har hemtjänsten tre lokaler som är lokaliserade på Munsö, Ekerö och Färingsö. Två av lokalerna är av icke permanent beskaffenhet (Ekgården & Söderströmsgårdens

paviljonger). Dessa förutsättningar har föranlett att planering för permanent lokalisering initierats. Ur personalförsörjningssynpunkt är det av vikt att verksamhetens lokal har goda anslutningar till kollektivtrafik. Hemtjänsten har även en egen fordonsflotta, vilket medför behov av parkeringsplatser i anslutning till lokalen.

En verksamhet som inte ingår i socialnämndens ansvar men som till följd av sitt uppdrag behöver belysas är matproduktionsenheten lokaliserad på Ekgården. Det nya tillagningsköket på vård- och omsorgsboendet i Träkvista kommer inte att vara dimensionerat med kapacitet att kunna ta över hela det uppdrag som i dagsläget åligger Ekgården. En samordnad planering med syfte att omhänderta detta behov pågår men är fortfarande i ett initialt skede.

Lokaler för myndighetsutövande och administrativ personal

Socialförvaltningen i Ekerö kommun har ca 100 medarbetare som arbetar med myndighetsutövning eller administration. Vid befolkningsökning i kommunen ökar även behoven av socialtjänst, vilket kräver mer resurser av förvaltningen. Det innebär att mer personal behöver huseras och att socialtjänsten behöver verksamhetslokaler för administration och myndighetsutövning.

I dagsläget är socialförvaltningens socialsekreterare, biståndshandläggare och administrativa personal utspridda i Ekerö centrum med omnejd. Behov finns därför av om- och utbyggnation av socialförvaltningens lokaler på Tappströmsvägen för att möjliggöra en högre grad av samlokalisering, vilket dels bedöms kunna öka det förvaltningsinterna samarbetet, men lokalerna och placeringen av dem har även betydelse för att kunna attrahera nya medarbetare till de aktuella enheterna.